

דברים ח"ט שיחה ג'

לפי המדרש והספרי טענת בני"י הוא שברכת משה הוא במספר קטן יותר מברכת הקב"ה. אך לרש"י הטענה הוא לא על כמות המספר אלא על זה שנותן להם מספר כשהקב"ה הבטיח שלא יהיו בגדר מספר.

על הפסוק (א, יא) "ה' אלוקיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם" מפרש רש"י: "מהו שוב ויברך אתכם כאשר דיבר לכם, אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתנו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם אשר אם יוכל איש למנות וגו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם".

וצריך להבין מדוע משנה רש"י ממקורו בספרי ובמדרש, שרש"י מתחיל עם השאלה "מהו שוב ויברך אתכם גו', משא"כ המדרש וספרי שמפרשים את טענת בני"י ("אי אפשר לנו שתברכנו, הקב"ה הבטיח את אברהם אבינו אמר והרביתי את זרעך ככוכבי השמים גו'"), ומהו ההוספה בברכתו של משה לאחר ברכת הקב"ה "לא יוכל איש למנות"?

והביאור: גם לפי הספרי והמדרש הבטחת הקב"ה "אשר לא יספר מרוב" פירושו (לא בלי גבול ממש, אלא) מספר גדול ביותר שקשה לספור (וכפי שמוכרח בפירוש "ויצבר יוסף בר כחול הים גו' כי אין מספר", שאין הכוונה בלי גבול ממש). ורק שטענת בני"י למשה הוא מדוע מגביל את ברכם ל"אלף פעמים" שזהו מספר קטן יותר (שהרי יכולים לספור אלף פעמים). אך לרש"י, על פי פשוטו של מקרא, אין זה טענה (כל כך), שהרי אלף פעמים ממה שהיו אז הוא מספר עצום (שני ביליון), וגם הבטחת הקב"ה ("כוכבי השמים" הוא בדרך השאלה בלבד, ולא בלי"ג ממש). ורק שמזה שמשה הוסיף "ויברך אתכם כאשר דבר לכם" מוכח שמשה הוצרך לענות על טענת בני"י.

דהנה, לפי המדרש והספרי טענת בני"י הוא שברכת משה הוא במספר קטן יותר מברכת הקב"ה. אך לרש"י הטענה הוא לא על כמות המספר אלא על זה שנותן להם מספר כשהקב"ה הבטיח שלא יהיו בגדר מספר.

ועל זה ענה משה "זו משלי", זאת אומרת שמפני שמשה הוא מוגבל לכן אינו יכול "להפשיט" את עצמו מהגבול שבו היו ישראל אז ("ככם") ולכן ברכתו (היינו האופן שבו משיג את ברכת ה') הוא בקצבה "יוסף עליכם ככם", "אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם", מפני שהקב"ה רואה אותם כפי שהם במצב של "אשר אם יוכל איש לספור גו'".

מיינה של תורה: מובא בכתבי האריז"ל שמשה בגמטריא א-ל-שד-י, וכשהאותיות הם מלאים אזי עם הכולל הם עולים למספר אלף. והוא האלף של בינה, אך ה' יברך אותם מבחי' החכמה. ובזה רואים את ההתאמה של פש"מ ופנימיות התורה. דהנה, לפי המדרש זה שברכת הקב"ה הוא מבחי' הכתר (שהרי זה ש"לא יספר מרוב", אף שזהו רק בהשאלה ולא בלי"ג ממש, הוא מפני ששרש בני"י הוא בבחי' הכתר, בחי' בלי גבול ממש). וריבוי בהגבלה שרשו מבחי' גבול, ע"ס דאצ"י. משא"כ לרש"י ההבדל בין ברכת

הקב"ה (שבו לא נרגש המספר) וברכת משה (שבו מורגשת המספר) הוא שברכת משה היא מבחי' בינה, שבה מורגשים הכלים, שהם בחי' גבול ומספר, אך ברכת הקב"ה הוא מבחי' החכמה בחי' החכמה שאיהו וגרמוהי חד, שהכלים אינם מורגשים.